

108956

130
✓

Slovenske pripovedke

iz

Motnika.

Nabral in v izvirnem jeziku zapisal

Podšavniški.

Knjižnik Zaspas

1874.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.

Založil pisatelj.

108956

108956

N 1174/15

Od treh sinov.

Ubožen oče je imel tri sine in jim drugja ni imel sporočiti ko sod vina. Oče umrje. Stareja dva ukop potegneta, mlajšega sta zanečvala, zato ko je bil nezrajliv. Stari je reku: jas bom pod verham imel pipo; sredn reče: jas pa na sredi; mlajši reče: jaz jo bom najspodej imel. Zdaj je mlajši zmerom hodil pit. Una dva sta pa rekla: zdej nej ga un pije, potlej ga bova mi dva. Ko ga je spil, jima reče: zdej ga vi dva pojta pit, jas sem ga že spil. Stareji gre najprej, pa ni bilo neč vina v sodi. Sreden reče: čakej bom jas šel, pa spet ni bilo vina, in reče: ta hudič nama je popil vsega. Na to se zgovorita, da pojdeteta bučele krast. Mlaji jih prosi, da mu povesta, kam pojdeteta. On gre naprej k gospodarji in mu pove, da drevi bojo prišli k vam bučele krasti, koliko mi daste, vam jih bom obvarval? Mu reče: najbolji ul, ko si ga boš zbral. Potlej mu reče: an šil mi dejte. On mo ga da. Zdej gre u bučelnjak, zleze v ul, in une dva čaka. Ko prideta k ulnjaku, začneta ule tehtati ker je naj težej, je bil pa ta ko je bil on noter. Tedej ga zadeneta in gresta damu ž njim, ko ga prineseta ga postavta v vežo za duri in reče jeden: odpriva ga, bova videla kake so. Drugi reče: neč jih zdej so preveč zdražene, bova pa juter ko se malo omerijo. Ko sta una dva šla spati, je on hitro šel iz ula in k gospodari po bučele. On mu jih da, jih nese damu, je jedel med, una dva pa ne, ko sta prazen ul imela. Drugi dan se zgovarjata, de pojdeteta po noč krasti koštrune; jih naprosi de povesta kam pojdeteta. Ročno je letel naprej k gospodari in mo reče: drevi bojo prišli k vam koštrune krasti; koliko mi daste vam bom jih varval? Gospodar mu reče: naj boliga imaš koštruna. Potlej reče: dejte mi kej. Gospodar mu ga da. Gre v hlev in stopi u jasel. Ko una dva prideta, sta začela:

bičk ne! bičk ne! bičk ne! in sta ošlatvala, ker je boli lebel. Un ga je udaril s kijem po glavi, de je natle padel. O joj! kako me je jeden butu, de sem padel, le pustiva jih, ko so tako hudi. Zdej gresta prazna naglo damu. Uni je prignov zjutrej naj boliga koštruna, in ga je zaklal potlej kahal, una dva nista neč imela, kar gledala sta ga. Na tihem se začneta pogovarjat de pojdetu po noči krasti vole. Ta jih je spet naprosil, de sta mu povedala, kamo de pojdetu. Naglo leti k gospodari in nu pove: drevi bojo prišli k vam krasti vole; koliko mi laste vam bom jih varval? Gospodar reče: Naj boliga vola dam ti. Gre v hlev, vzame vile in gre u jasli pred najbolji voli. Ko prideta una dva sta ošlatvala kateri so najbolji, in rečeta: volk ne! volk ne! volk ne! Zdej pahne eniga v rebre. Je zavpil: o, joj! Kako me je z rogmi rebre ubodel, kar pejva damu ti voli so hudi. Gresta prazna domu. Uni je prignal vola zjutraj, in ga je zaklal potlej kahal. Una dva nista neč imela le gledala sta ga milo. Se začno pogovarjati de pojdejo po noči urehe krasti. Mlaji reče: vidva le pejta krasti urehe, jas pojdem teleta, na cerkvenem obzidu me počakajta, če vidva prej prideta. Če bom prej prišel vaju bom pa jas. On gre k gospodari, katerem sta menila una dva prideti krasti urehe. Mo reče: drevi bojo prišli k vam krasti urehe; koliko daste, vam jih bom pa obvaroval? Škaf najboljih, reče pospodar. Ta mo reče: šil mi dejte! Mo ga da, gre u kašto u predev ko so urehi bili hraneni noter, se noter unje zakople. Ko una dva prideta jih začneta grabit. Ta noter jih je začel z šilom bosti. Hejten! rečeta, ti urehi so za neč, so vse moli snedli, mene je že dvakrat eden vbodel. Drugi reče: mene tudi, le pustiva jih, le malo sta jih u varžete nabrala. Potlej sta šla na crkveni obzid in sta urehe tolkla, ko sta čakala uniga, de bi prinesel teleta, in ga ni bilo. Zjutrej pride crkovnikar zvoniti den: ker zagleda de dva na crkvenem pragu tolčeta urehe, je minil de mrtva tolčeta kosti. Ročno leti nezaj k gospodu povedat, de nej gredo z njim, de mrtva dva tolčeta kosti na crkvenem

pragu. Gospod reče: jest ne morem jiti, ker me lomi pudgram. Jih bom nesu, reče crkovnikar. Potlej ga zadene in nese proti crkvi. Ta dva sta mislila, de uni nese teleta in zavpijeta: le ročno ga nesi, de ga bomo zaklali in potlej kuhali pol pa spekli! Crkovnik spusti gospoda, on leti naprej, crkovnik za njim, gospoda ni več lomil pudgrom. Una dva sta vpila: derž ga! derž ga! derž ga! de ti ne bo ušel, in ni ga mogel ujeti. Gresta domu, je spet mlaji tolkel urehe in sta mu rekla: zdej smo vkop! in sta ga perjela in zvezala, djala v žakel in ga zavezala. Ko sta šla u crkev, ga neseta saboj in sta menila vreči ga u šterno; ko prideta do šterne je že vkop zvonil, sta ga pa le zraven pustila mu rekla le sturi grevengo, de mi dva nezaj prideva, potlej te bova vergla u šterno. Mesar prižene memo živino. Je čutil de žene memo nekdo živino, je začel upiti. Za papeža me hočejo postavit pa ne znam pisat in brati! Mesar je rekel: koliko ti dam, bom pa jest šel za papeža? Je rekel: vso živino mi dejte le odvežite žakel. Mesar ga odveže, on gre ven, un pa noter; ga zaveže, tam pusti, in živino žene domu. Une dva prideta iz crkve, ga vržeta u šterno in gresta damu. Ko prideta damu, uni je živino okoli hiše gonil. Sta mu rekla: kje si toliko dobil živine? Jima reče: tam v šterni. Reče eden: pejva še mi dva po njo! Sta pa šla, ko prideta do šterne in reče jeden: skoči naprej ti! Pa skoči. V vodi je rekel: bek! bek! bek! Oh! reče, še biki so noter, le not, pa skoči za njim. —

Mi trje brati!

Jenkert so bili trije bratje, vsi trije saldati in eden je bil kaplor. Je reku unjem dvema: razenterejmo fanti! Eden je rekel: potlej če nas dobijo bomo zlo kaznavani, dejmo se zapisat hudiču. Kmalo se približa črni gospod in reče: fanti! ste še take misel ko prej? Če se date zapisat? Eden je rekel: ja! Vam bom dal tri besede

zmerom za govorit in ti naj starej boš tako rekel: mi trije brati! sreden: za dnarje! ti naj mlaji boš rekel: prov je tako! Jem je rekel: nesmete neč drugja govoriti, če bote vas bom vzel. Grejo po sveti pridejo do neke gostilnice gredo noter. Gostilničar jih praša: kdo so? Starej reče: mi trije brati! Gostilničar je rekel: sej vem de ste. Sreden je rekel: za dnarje! Gostilničar je rekel: sej zaštovnj vam ne dam. Naj mlaji je rekel: prov je tako! Gostilničar je sprevidel, de neznajo drugja govoriti ko te tri besede. Z gospodino sta mela Kočevarja na pronočvanju ko je veliko imel denarjev. Gostilničar reče ženi: Ubiva tega človeka ko ima veliko denarjev, bova rekla de so ga uni trije brati. Sta ga pa ubila in mu vzameta denarje. Zjutrej zgodaj vstane gostilničar hiti povedat žendarjem. Oni pridejo in prašajo brate: kedo je ubil Kočevarja? Najstarej reče: mi trije brati. Potlej reče: zakaj ste ga vbili? Sreden odgovori: za dnarje. Žendar reče: kako de ste ga ubili? Najmlaji reče: prav je tako! A! je rekel: tako bote že dobili svoj lon. Jih ženo gosposki in jih obsodijo na vislice, ko so bili že pod vislicam, pride hudič ko je vidu de so tako terdovraten de raji smrt strijo ko de bi jih hudič dobil vroke in jem reče: fanti! zdej je dovoleno, de smete govoriti, za to ko ste bili tako trdni, de niste hoteli več govoriti in zavoljo mene ne smete sturiti smrt. Zdej se ti zgovorijo kako so se dali zapisat hudiču de niso smeli družega govoriti ko te tri besede. Gostilničar in gospodina sta prišla tudi gledati ko bodo brate obešali na vislice, so pa te dva. Brati so bili prosti in šli domov.

Oče in njegov sin.

Oče je bil na smrtni posteli, pokliče sina in mu tri nauke svetuje, reče: „ženi ne povej vsega; na soseda se malo zanesi; gospodu malo zaupej.“ Oče umrje, sin hoče skusit, kar mu je naročil. Ubije troje ovnov in jih v

listnico v listje zakople. Začne natihem zdihovati: o joj, tri sem ubil! kaj bom začel? Žena ga začne sprašovati, kaj de mu je ko tako zdihuje. Ji reče: ti ne smem povedati, bi se kjekej zagovorila in me izdala. Le povej, ne bom nekomor povedala. Tri sem ubil in jih v listnico v listje zakopal, de jih ne bo kedo najdel in bi se zvedelo. Ko ide ona po vode in botra tudi pride po no. Ona reče: o, vi nevesta botra! kaj se je mojemu možu zgodilo, sej ne bote nikeri povedali, tri je ubil, sedaj tako zdihuje in se boji ko bi se zvedelo. Jelite de ne bote nikomer povedali? To morem ja molčati, reče botra. Botra pride damu, koj svojemu možu pove, de je sosedavi tri ubil; on ga je ovadil koj gosposki. Ona pride in ga sprašuje, kje ima zakopane une tri ko jih je ubil. Ni jem hotel povedati, je tajil de ni ljudi pobijal, ni povedal de je ovne. Poslednjič ga obsodijo k smrti. Sedaj jem reče: enkrat nej še bolji sodbo prejšičejo, nej grejo zmanoj. Jih pela v listnico, zlejče tri ovne iz listja in reče te tri sem ubil, sem hotel skusiti ko so mi rajni oče naročili tri svete. Ženi ne povej vsega; sem ji povedal me je izdala; na soseda se malo zanesi; ona je sosedu povedala, on me je izdal; gospodu malo zaupaj; vi ste me obsodili k smrti; tudi vam ni vsega zaupati, ko ste me nedolžno obsodili. Njega spustijo, in grejo damu.

Od prebrisane dekelce.

Bil je ubožen čevljar, ko je imel bogatiga brata; on je imel veliko živine: med njo zelo shujšano tele. Čevljar ga prosi, de bi mu ga dal, kar je njemu tudi sturil. Leto in dan postalo je lepo rejeno tele. Enkrat je nezaj k bratovi živini ušlo, on ga ni hotel nezaj dati, za to ko mu ni neč dal za njega. Čevljar ga toži. Dan tožbe gresta pred sodnika in mu povesta kako je bilo de je prišlo tele v last čevljarju. Sodnik premišluje. — Tri uganvalke jima da za uganit v osmih dneh, ker jih

bo uganil, tajisti bo dobil tožbo. Perva: kedo je na svetu naj bolji srečen? Druga: kedo je naj bistrej na svetu? In tretja: kaj je najslajšo na svetu? Sedaj jima reče iti damu, za dones sta opravla. Bogatin popoti grede misli: to se bo lahko vganilo in je rekel: kedo je najbolji srečen na svetu? Naj bolji srečen sem jas, ko imam vsega dovolji in lepo kmetijo. Bom rekel: kmet je naj srečnejši na svetu. Drugo začne premissljevati: kedo je naj bolji bister na svetu? Naj bolji bister si je mislu sem jas, ko naj bolji znam barantati, vberniti in porečem: najbolji bister je barantavec ko ve vsako reč dobro oberniti. Kaj je najslajšo na svetu pa porečem: med, to vsak lahko ve.

Čevljar ni neč premissljeval, kako bi uganvalke rešil. Tisti juter ko sta potlej na sodbo šla, reče svoji sedemnajstletni hčeri: tri uganvalke nama je nastavil sodnik, kar vem de jih ne bom uganil. Hči mu reče: povejte, katere so! Ji reče: perva je: kedo je naj bolji srečen na svetu? Druga: kedo je naj bolji bister na svetu? In tretja: kaj je najslajši na na svetu? Dekle reče takole recite: zemlja je najbolji srečna na svetu, ko nam vse da. Naj bolji bister so uči ko u trenutku pogledajo čez hribe in doline. Naj slajši je gotovo spanje, za to, ko ga vsak človek potrebuje. Osmi dan gresta k sodniku, vsak svoje uganvalke pove, in sicer bogatin prej ko uni, ko mu jih on pove je odmejtal z rami mignil sodnik. Čevljarju reče: no, kako jih vi veste? On mu reče: zemlja je naj bolji srečna na svetu, ko nam vse da. Naj bolji bister so gotovo uči, ko prešinejo v trenutku čez hribe in doline. In najslajši je spanje, ko ga vsak človek potrebuje. Sodnik mu reče: prav je tako. Kedo vas je te uganvalke na učil? Mu reče: moja sedemnajstletna hči.

Rad bi vašega dekleta videl, reče sodnik. Recite ji juter ko je tako prebrisana, de nej pride sem k meni; ne bosa ne gologlava, ne po nogah, ne na konju, jo bom vzal za svojo ženo. Ko pride damu, ji pove kako mu je naročil sodnik in de ji je rekel kjekej k grašini priti;

ne gologlava, ne bosa, ne po nogah, ne na konju. Dekle mu reče: Že vem kako bom naredila, to ni težko. Zjutrej napravi kozla, de bi se grede naslajjala na nega. Vzame v žakelj mačka, obuje stare čevle, ko so bili brez podplatov, raztrgan prtič dene na glavo, in gre malo po tleh, malo naslonena na kozla. Gospod je zmerom gledal, kedaj de bo prišla. Ko blizo grašine pride, je gospod pušoval psa, de bi jo zmotil, ona je imela mačka u žakelj, ga sputila, pes je zletel za mačkom, ona pride srečna do grašine. Gospod je jo za ženo vzal, kakor ji je prej obljubil, pa je jo zmerom imel grdo. Enkrat ji reče: de nej gre kamor hoče, in z saboj uzame kar ima naj raji. Kosilo ji je še poprej napravil, on se je opijanil, ona ga je vzela djala v kočijo in ga je pelala saboj k očetu. Čevljar jema nanosi v hišo slame in na tleh postele de sta doli legla. Gospod se prebudi po noči, vpraša, ko je šumela slama: kje sva zdej? Žena mu reče: pri mojem očet sva! ne veš kako si rekel: kar imaš naj raji, vzemi saboj, ko imam tebe najraji, sem vzela tebe. Zopet je jo damu vzal in sta bila si dobra ko mož in žena do smrti.

Zapotreba.

Bil je reven kmet, ko je po eniga sveneta zredil in ga za domače potrebe obernil. Neki večer, ko so koline imeli, reče mož ženi: Zapotrebo smo dobili slanine. Neki človek je zunej čutel, kaj je ženi rekel. On je šel drugi den iz doma. Človek ko je zvečer pod oknam poslušal, je prišel po slanino in ženi reče: Sedaj sem prišel po slanino! Žena reče: ja, ja! bom precej prinesla, sej je sinoč reku, de jo ima za vas. Mo je jo prinesla in on je šel z njo. Mož pride damu, mu reče: Zapotreba je prišel po slanino, ko si rekel: Zapotrebo smo dobili slanine, sem mu jo dala. Mož reče: o ti neumneška, koj bi te ubil, zadruga ni. Zdej bom šel po svetu, če so

tudi tako neumne, te bom pustil. Sem rekel: de za ano potrebo smo jo dobili slanine, ne de bi jo kemu dala. Ko grede po svetu pride do neke vode ko je jo baba z rešetom v škafl vlivala in reče: ta je enako naumna ko moja. Gre naprej, ga je malo začelo zepti, ko je bilo zjutrej, ide v bližno hišo ko je baba iz peči v čevle skakala, de bi jih obula. On reče: ta je enako neumna ko moja in una. Gre še naprej memo neke hiše ko so v veži ropotali z orehi; ide noter jih je ena baba narobe z vili metala na vežo. On reče: ta je še bolji neumna ko une dve in moja. Sedaj se pa preko domu obrne, po poti grede je po obljakih gledal, če bo lepo vreme ali ne, med tem pride do neke graščine; ko je gospa skuz lino gledala in ga zapita: kaj tako v nebo gledate? On ji reče: iz nebes so me poslali po denarje, jim jih manka, igrajo radi; sedaj v nebo gledam od kodi sem doli prišel do pote, ne zgrešim. Ali ste videli mojiga moža, ko je pred šternajstem dnevi umrl v nebesih kako se mu godi? Reče gospa. On ji reče: je tudi prosil, de bi mu nekaj denarjev poslali, igra rad, denarjev mu manjka. Gospa reče: lepo vas prosem, nesite mu te le tri sto dolarjev in recite, de sem mu jih poslala. On ide vesel s trdaki damu in reče: še bolji so druge neumne ko moja posebno ta ko je dala 300 terdakov, de bi jih v nebesa nesel, svoje ne bom ubil, lahko drugih slanin kupim za tako lepe denarje. Ko damu pride, je kosil napravil in mene povabil. Potlej sem damu šel.

Od treh sinov.

Neki oče je imel troje sinov in lepo kmetijo, zaraščene gojzde. Starejga pela v gojzd in mu pokaže lepe smereke, ga pita: kaj bi ti s temi smerekami naredil ko bi tvoje bile? Jas bi vse posekal in predal in potlej dobro živel. Oče reče sam pri sebi: ti bi ne bil za gospodarja, bom sredniga juter poskusil. Ona gresta damu.

Drugi dan gresta z srednim, ko prideta v gojzd do lepih smerek, mu jih oče pokaže in ga pita: kaj bi ti s temi smerekami naredil ko bi tvoje bile? Lepe poslopja bi postavil, take kakor imajo v mestih. Oče reče sam pri sebi: ti tudi ne boš za gospodarja, bom naj mlajega poskusil. Ona gresta damu. Treti den reče naj mlajemu: dones ti pejdi z mano v gojzd! Je šel, ko prideta v gojzd do naj lepejih smerek, ga oče pita: kaj bi ti s temi smerekami naredil ko bi tvoje bile? Pustil bi jih de bi rasle, za to ko so tako lepe. Oče reče: ti imaš prav! tebi bom dal kmetijo, boš dobro gospodaril. Ideta domu in mu kmetijo prepusti in ga oženi.

Od ribča.

Jenkert je biv an grof, je jemu anga starga ribča že več let per hiš. Potistem se mu je pa paršu an mlat ribč ponujat, deb ga biv uzev za ribča. Zdej je pa reku tist grof: jest tjebe zdej nekakor ne smem uzet, pa vandar je reku: s kakim uržohom bi ga jas proč dav? Je reku: kar nej mo rečejo: utem utem bajari sedem sort rib ujet. Sej jih ne bo, zdej ga je poklicov pred se, in mo reku: zdej morš ti utem utem bajari sedem sort rib ujet, če ne, boš pa ob službo. Ribč je žalosten šev k tistem bajaranji rib lovit. Zdej jih ni mogu an kaker ujet; zato, ko je mislu: koko jih bom sedem sort ujev, ko jih še dve ni. Zdej pa pride an zelen jager kje preke njem. Je reku ribič! Zakaj si tako žalosten? B' j' zakaj bi na biv žalosten, mi je reku moj gospodar sedem sort rib ujet, če ne bom pa ob službo. Je reku: kaj bom sromak počev z svojo družino? Kse nimam kam podat. Jager mo je reku: če ti men daš, kar je zdej za durm u hiš, ti jih bom pa jas ujev. Zdej je reku: čez sedem let bom pa paršu po tisto reč. Zdej jih je ujev mo. In puol jih je nesu svojmu grof damu. Zdej je reku grof:

zdej te pa ne dam od hiše, do smrt bote usi per men. No zdej pride damu. Je pa reku: kaj je blo ute ta m'nut u hiš za durm? Je rekla: jest sem pometala. Puolej se je ustrašu in ji je barš povedov de mu je fanta predav hudiču. In čez sedem let bo paršu po njega. Zdej tist fant, ko je biv tri lete star, sta ga že u šolo dala. In je biv tako kunšten, de se je tako fajn učiv, de tam okol ni bilo takšenga. Zdej kader mo je tista mat kroh rezala, uselej se je jokala. Zdej je mislu tist fant de mu je mat kruha fovš. Zdej je pa jenkert tistem kobcinaru povedov, de vselej kader mo mat kroh reže, se joka, mu ga je fovš. Zdej je pa tist kopcinar tistega očeta k seb poklicov. Je reku: kako de je vaša mat tako čudna, de kader sinu kroh reže, se vselej joka? Je reku: zakaj mo ga je tako fovš? Vi morte vašo ženo pokaznovat. Zdej mo je pa povedov tist ribč, de zakaj se joka, de mu kruha ni fovš; de ga je on po tak in tak viž hudiču predav. Zdej je pa kopcinar tistga fanta tako lepo učiv, de ga je eno lepo molitvico na uču. Zdej so tiste sedem let pertjekle; so fanta djal noter u eno žegnano kat, kje bla žegnana voda noter mo da uratu, na verh glave so mo postavl ano moštranco žegnano. Zdej po tistem je paršu pa hudič po njega, in ga ni mogu uzet; za to ko ni jemu zakej perjet, ko je bilo vse žegnan. In se je naskriš zabliskal in zagromel, je fantu moštranco zglave zbil, in ga je hudič po luft nesu. In fant je zmerom tisto molitvico ponižno molu, kero ga je pret tist kopcinar na vuču. In ga je hudič spustu, za to kje biu silo jezen, ko je fant molu. In fant je padu noter med an star grat. In zdej je tam mislu kam bi šev. In je šev noter u tisto staro grašino, ker je bla hudiču izdana. Zdej je bila not rihta z'anga človeka, pit no postla. In se je usedu kje za mizo in je piv in jedu, in je mislu to je že boh tako dav, de je tukej za njega perrihtan za jest inpit. Zdej po tistem je paršla noter ana mlada princezna v črnimu gvant. Zdej je rekla: prelubi moj Johan! Velik boš ti necoj prestav (Johan mo je blo ime) pa če vse prestojiš, to bo dvober za

tjebe. Ino bojo paršel noter do tjebe, tist bojo usi hudiči. In te bojo trucional, de bi šev špilat, in nikar ne hod; ti bojo ponujal gnarje in use sorte. Če boš uzev, bo pa falena. Zdej je ura anajst odbila, so paršel noter črn može. Ždej jih ni otu abogat, deb šov ž njim špilat; puol so mo gnarje ponujal, jih ni otu. Zdej so ga prejel, so usega razrezal in razmesarl. Ura dvanajst odbije, so usi van zgormel, in so razmesarjenga p'stil. Zdej po tistem pride tista ženska noter. Je bila že do pars bela. In ga je z ano žavbo pomazala, biv glih tako zrov koker pret. Zdej je rekla: drev bo pa še huj! pa le use pre-stoj, to bo dvober potlej za tjebe. Zdej je rekla: bojo paršel spet not, te bojo trucional deb šev spet špilat, pa ankar ne hod! In so spet ob anajstih paršel noter, so spet špilat začel; so ga spet začel trucional, deb špilat šev. So mu rek'l: sej ne boš neč za špilov, sejt bomo gnarje dal. In ni otu jet špilat. So ga usega razrezal, in so ga not u ol kuhal. In je ura dvanajst odbila, so ga p'stil, in so šli. In una princezna ali žena je spet paršla noter, je bla že do kolenov bela. In ga je pomazala s tisto žavbo, je biv glih tako zrov koker pret. In je rekla: prelubi moj Johan! drev boš pa ti še več prestav, kakor te dva večera, puolej boš pa tud ti veselo živiv. In je rekla: bojo spet drev paršel noter, te bojo trucional, deb šev špilat, pa ankar ne hod. In so res paršel, so ga trucional, deb šev špilat, pa ni votu jet. In so ga precej perjel in mu trebuh preparal, so use čeve van na an vretjen navil. In je ura dvanajst odbila, so van odšli. In je paršlja tista princezna noter, ga je pomazala s tisto žavbo; je biv glih tako zrov, koker pret. Prin-cezna je bila usa bela. In tadej je tak mest postov čudn lep, de ni za izreč. Muska je začela, de še n'kol take ni blo; vesele takš'n, de več na more bit, ko so ble tri princezne rešene. Mest se je rekel: „kenik rajh rozentol.“ In so ble tri princezne, in ta stara mo je rekla: (tista ko je pret h nem hodila), kero voč ti lohk za ženo do-biš; in zato ko si ti ta mest odrešu, ko je biv izdan. In po tistem je reku: druge nočem, koker tjebe ta stari.

In po tistim so nardil ohcet, in so bili vesel, de še na no bjen ohcet ne tako. In je reku: zdej smo mi tukaj velik nas ukup, smo vesel, jas sem še žalost'n, ker ne vidm svojga očeta in mater. In jest se bom zdej loču od tiebe, de jest bom šev po svet gledat kje so moj voče, če prov ne vem kje so, jih bom že najdu. In mo je rekla: no če boš šev po svet, ti dam svoj perstan. In je rekla: de ti mene ne smeš niker omisl ozet. Če me boš ozev, bom kar to rinko iz parsta ti potegn'la, ti mene ne boš nikol vidu. In je šev, je paršu do tiste grašine, kjer je biv negov voče doma. In se je parpelov not u kočij, in mo je sam grof paršu naprot u kočij, in ga je sprejmu gvor u svoj cimer. In je reku: so doma ta in ta ribč? je. In je reku: pošl'te po nega, de pride gvor. In zdej je prašov: če je še ta in ta kopcinar živ? de nej gvor pride? On je pa vedu kaj je ta za en človk. Zdej so bli tako vesel, deb ne bli mogli bel bit, tako de ni za izreč. Zdej je pa povedov, kje je biv, kako se mu je godil. Zdej so bli usi pil in jedel. In je jemu tist grof ano lepo princezino, mo je začev ponujat, deb jo biv za svojo ženo ozev. In je biv že n' malo pjen, in je reku: kaj bo vaša princezina? Moja, moja! kob jo vi videl! — Tadej je zadej paršla in mu je parstan potgn'la z roke, jo ni neč več vidu. In je povedov kaj se mu je zgodil. In je reku: zdej morem svojo ženo dobit, ko bi ne vem kot hvodu. In je šev po tist'm. In je zapravo use tiste kvonje in kočije, tako djelč je hvodu. In je šev po jen cest. Gvor na jen'm grič pa vidu, kso se terje fanti tjepel, kso bli brati. In je šev gvor hnem, in oprášov: zakaj se tepejo? In so mu povedal: voče nam je zašafov ano tako palco, de komar udar, je use hin; pa tak montl, de se anjega ugerne, de ga nobed'n ne vid! pa take čevle, de tavžent mil djeleč prestop. Zdej je pa reku jed'n: zdej se pa tjepemo, kjer bi to bol reč jemu. In je reku: jest bom tale kam'n tole dvol spustu, ker ga bo pret pernesu, tist bo pa to bol reč jemu. Zdej so šli za tist'm kamnom. In ta se je tiste čevle ubu; pa tist mont'l ugernu; pa tisto palco uzev, pa šev. In so paršel nazaj, ga neker

ni blo. In so reki: ta nas je pa razglihov, zdej mamu pa usi glih. In un je šev tako hiter naprej, de ga nobjed'n ni mogu dvošt. In je paršu do morja, in ni mogu čez prestop. In tam je bla ana hiša, not ute hiše je biv pa an star mož. In je oprášov: kako bi paršu čez ta morje? In je reku: tukaj h morji bo paršu an teč, ko boš dvol legu, če bo uklun prejev, te bo obev če te bo pa skreml zgrabu, te bo pa živga čez parnesu. In je šev kje, ga je teč uzev, in na unkrej prenesu. Tam ga je pa rajtov rastargat, in ga je s tisto palco obev. In je šev naprej. Je zagledov gvor na jenmu visokmu hribu ano hišo, in je biv hiter tam gvor. In gvor je paršu, je ana sama ženska doma. In je prosu za jerperge. Je rekla tista žena: jest te ne smem met; pridejo tak eldje de kar karšenga najdejo use raztargajo. In je reku: jest mam tak mont'l če se anjega ugernem, me nobjed'n človek ne vid. No, je rekla: če res, tok pa le ostan tukej per nas. In so parš'l tisti šteri snovi damu (njeni snov so bli) so ji rek'l vi mate nekej keršenga per hiš? In se je braula, de nima, in je jed'n reku: nej bo nej! sej ga nima! useglih! sej ga nima! In to so bli šteri vetrov: burja, sever, joh in pa krivc. Zdej po tist'm so se začel, kam bojo juter šli. Zdej je pa jeden reku: vi ne veste neč, jest morem juter ob osmih v „kenik rajh rozentol“ bit, vse po mest pomjest, se bo ana princezna možila, ko je moža zg'bila. Ta se je oglasu not pod klopjo: kolk bi pa ti hvotu, ko bi mene kje prenesu? Je pa reku: ano možno dnarjev. Ta jih je pa še jemu, pa mu jih je dav. In zjutrej ga percajt zadene in ga je percajt pernesu kje umest, kse je rekel: „Kenik rajh rozentol“ Zdej je šev not u tisto hišo, koker je biv pret doma, bom že naredu an špirakel pred'n bojo h porok šli. Puol je pa zaspav, je pa zaležov. Zdej se je zbudu, kso že od poroke paršl. Zdej je reku: ša jeno bom naredu, in je šev not u hišo za dur. Kuharca parnjese noter uskled župo, ta je jo pa po rokah udaru, de je zvernila. Sej ga ni nobjed'n vidu za durm, ko je biv u tist'm montlu ugermen. Zdej je pa

tako žalostna bla tista gospa, je sama šla po župo van: sram je jo blo, kje kuharca bla tako unšikt. Zdej je pa pustu tolk, de je rajtala župo na mizo postavt; tadj je pa udaru po rok; se je pa župa po use gospod poškropila. Zdej je bila tako žalostna, je šla kje u ta drug cimer, je sama bla tam. In ta je vidu de je šla kje, in je šov zano; ji reče: zdej je tvoja smrt. Zdej je rekla: preljubi moj Johan! ne kar me še k smrt ne obsod! Jas sam tud velik uržah, ti si tud uržah; mejbn počakej, de nazaj pridem. In je šla kje u uno hišo in je rekla: zdej na use to vam bom pa jas ano uganko nastavlva. In je rekla: jast sem mela jenkert an zlat kluč, zdej sem pa tist zlat kluč zgubila, je biv prov dober, je prov dvober odperov. Zdej sem pa dala srebarniga nardit; pa mi neč prov dvober ne služ. Zdej sem nejšla pa tega zlatga, ko sem ga pret mela. Zdej pa pravte: ker biv bol, ta zlat ali ta srebarn? So pa usi zaupil z anim glasam: de ta zlat. Zdej je pa parpelala unga sama iz kamre, je pa rekla: nej bo pa še ta star moj mož, od kader je paršu. Zdej sem se pa jas naveličov per te zgodb bit, in sem že lačan grotov; in sem šov v kuhno; sem ukradu kuharc ano prato. Zdej kuharca zamerka, je bla prestrašno huda. Mi je zagnala kuhonco uret, in dva žlikrofa in se je tista kuhonca parjela in žlikrofa; zdej mam pa še zmerej tisto reč per seb. Zdej kje pa te istorje an kvonc in je zdrobu an lavne.

Od zlate kobile.

Jenkert je jemu an voče tri sine, je jemu pa ano mejhno birtšaft. Je jemu pa prov ano velko nivo; celo nivo proso asjano. Puotlej pa naj pret pošle tega najstarejga sina; prav: pejd pogledat po njiv, kaj delajo, de je tako pomandran. Pa gre; je pa šev; ga je blo pa strah. Je šev pa na sosedovo parno leč. Puotlej pa zju-

trej vstane in gre damu. Prav voče: kaj skej vidu? Je reku: neč. Ta drug dan reče srednemu sinu: pejd ti na nivo pogledat kaj delajo, de je tako pomandran. Ga je blo pa spet strah. Je šev pa na svenak leč. Drug dan vstane in gre damu. Ga spet voče oprasha: kaj skej vidu? On je reku: neč. Puotlej ta trek dan zvečer ta nar mlajega sina pošle. On je pa kar šev na nivo, ga ni blo neč strah. Puolej pa parleti ena zlata kobila preko njem, jo je pa kar ujev. Tista kobila je pa znala govorit. Je pa rekla: jest bom dva žebeta mela, jenga tako lepga, zlatga; jenga pa tako gerdiga, kumerniga, suhiga, črniga in shujšaniga, de bo vas za neč. Je rekla tista zlata kobila; pa morš ta gerdiga glih tako rat met ko ta zlatga. Ta črniga ne smeš nikol prodat, ta zlatga pa žiher. Puolej jih je pa na sejm gnov, je pa ta zlatga predav. Puol ga je pa prosu tist gospod služt, prav: pejd h men služt! Puotlej je pa šev z nim slušt. Zjutrej je pa reku tist gospod: Zdej morš ti mene use obogat, kar ti bom reku: Puotlej je pa reku: ti morš men parstan pernest, ko sem ga pred sedem letom u murji zgubil. Je pa jokat začev. Pride u štalo, prav tist čarn konj: kaj ti je pa, da se jokaš? Puol je pa reku: gospod je men reku po tist parstan jet u murje, ko sem ga pred sedmim letom zgubil. Puol pa prav tist konj: kar na me sed, pa bova šla, sta pa šla. Kader ga je do murja parnesu, je pa reku: zdej ti to bod, ga bom že jest parnesu. Puotlej sta pa šla nezaj h gospod; puol sta ga pa gospod dala. Puol je pa reku gospod: zdej morš pa ti men takga tiča pernesti, de ga še nikol nisem vidu. Te dva sta pa spet šla kar skrivej po njega. Puol mo ga je tista kobila dobila. Mo ga je parnesu. Puol gospod je pa reku: jas iz tebe ne morem neč naredit, zdej pa le pejd po svet. Puol je pa un šov po svet, jas pa domu.

398.22 (497.12) : 486.3 - 087 (497.12) M.